DZIENNIK URZĘDOWY

C. i K. KOMENDY OBWODOWEJ W OPATOWIE.

Prenumerata kwartalnie 3 korony.
Numer pojedynczy 10 halerzy.

Nr. 2.

Opatów, 15. stycznia 1916.

TREŚĆ:

1.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza Armii z dnia 4. listopada 1915.

o moratoryum.

Mocą uprawnień Najwyższej Władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracyi wojskowej austryacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

I. Rozdział.

Zwłoka ustawowa.

A. Rozmiar i przedmiot.

§ 1.

Wierzytelności ulegające zwłoce.

Wierzytelności pieniężne, które polegają na umowie, powstały przed 31. lipca 1914 i są płatne w dniu 31. lipca 1914 lub później, ulegają zwłoce, jeżeli:

a) są zabezpieczone na nieruchomościach, albo też opierają się na

b) rachunku bieżącym, dowodzie lokacyjnym lub książeczce wkładkowej;

c) umowie o ubezpieczenie;

d) wekslu, rewersie lub na obligu notaryalnym.

B. Wyjątki.

§ 2.

Opłata odsetek i rat.

Nie podlega zwłoce roszczenie o zapłatę odsetek od wierzytelności wymienionych w § 1, pod lit. a i b, oraz o zapłatę odsetek i rat od pożyczek Towarzystwa kredytowego ziemskiego w Warszawie i Towarzystw kredytowych miejskich.

§ 3.

Mniejsze spłaty kapitału.

Roszczenie posiadacza rachunku bieżącego lub wkładu (§ 1, lit. b) o wypłatę nie podlega zwłoce do wysokości 5% miesięcznie od tej należytości, jaka istniała w dniu 31. lipca 1914, jednakże z tem ograniczeniem, że kwota najniższa, jaką dłużnik na żądanie musi wypłacić, oraz kwota najwyższa, jakiej wierzyciel żądać może, wynoszą:

przy wierzytelnościach z rachunku bieżącego i z dowodów lokacyjnych 300 i 1000 koron;

przy wierzytelnościach z książek wkładkowych 100 i 300 koron.

Jeżeli dłużnik po 30. lipca 1914 uiścił więcej ponad to, do czego był obowiązany według każdoczesnych przepisów moratoryjnych, może nadwyżkę odliczyć przy późniejszych wypłatach miesięcznych.

§ 4.

Większe spłaty kapitału.

Roszczenie posiadacza rachunku bieżącego lub wkładu (§, lit. b) o wypłatę nie podlega zwłoce aż do wysokości 50% należności, jaka istniała w dniu 30. lipca 1914, jeżeli wypłata jest potrzebna:

a) na opłacenie podatków lub innych danin publicznych;

b) na opłacenie nie podlegających zwłoce odsetek i rat od wierzytelności wymienionych w § 1, lit. a;

c) na opłacenie płac lub zarobków osób zatrudnionych w jego przedsiębiorstwie;

d) do ponownego podjęcia lub utrzymania ruchu w jego przedsiębiorstwie przemysłowem lub rolnem;

e) na opłacenie bieżących wydatków gminy lub instytucyi publicznej użyteczności.

Do ponownej wypłaty jest dłużnik obowiązany dopiero po upływie trzydziestu dni od wypłaty poprzedniej.

Dłużnik może żądać, ażeby uprawdopodobniono potrzebę wypłat, wymienionych pod lit. a do e, i może płacić wprost wykazanym wierzycielom.

Przekazywanie należności z rachunku bieżącego na inny rachunek w tejże instytucyi kredytowej nie podlega ograniczeniu, nie może jednak przez to być zmieniony w §§ 3 i 4 wymiar wypłat częściowych.

§ 5

Wierzytelności z umów o ubezpieczenie.

Do roszczeń z umów o ubezpieczenie, które przypadły ubezpieczonemu po dniu 30. lipca 1914 albo należą się jako pożyczka na zastaw policy, mają aż do kwoty 4000 koron być stosowane §§ 3 i 4 tym sposobem, jak do wierzytelności z książeczek wkładkowych.

§ 6.

Ograniczenie wyjątków.

Jeżeli posiadacz rachunku bieżącego był z tego tytułu w dniu 30. lipca 1914 dłużnikiem odnośnej instytucyi kredytowej, natenczas tylko opłata odsetek (§ 2) nie podlega zwłoce.

Nie można w ciągu tegoż miesiąca żądać wypłaty na podstawie § 3 i § 4.

§ 7.

Uchylenie zwłoki pretensyi wekslowej.

Sąd może zwłokę pretensyi wekslowej (§ 1 lit. d) uchylić i zobowiązać dłużników wekslowych, ażeby zapłacili dług odrazu lub w ratach najdłużej do roku, licząc od dnia ogłoszenia wyroku I. instancyi, jeżeli wierzyciel żądał pozasądownie zapłaty i uprawdopodobni, że dłużnicy lub jeden z nich może dług uiścić bez uszczerbku w swem gospodarstwie.

Pozew sądowy zastępuje w tym wypadku protest z powodu niewypłaty.

II. Rozdział.

Zwłoka udzielona przez sąd i wstrzymanie egzekucyi.

§ 8.

Rozmiar i przedmiot.

Sąd może na wniosek dłużnika co do wierzytelności nie wyliczonych w § 1, jako też co do roszczeń o zapłatę od wierzytelności zabezpieczonych na nierucho-

mościach (§ 2) udzielić zwłoki najdłużej do roku, licząc od dnia ogłoszenia wyroku I. instancyi, jeżeli stosunki gospodarcze dłużnika tego wymagają a wierzyciel przez zwłokę nie ponosi niestosunkowego uszczerbku.

W tymże rozmiarze i pod tymiż warunkami może sąd, wysłuchawszy wierzyciela, odłożyć wszczęcie i wykonanie egzekucyi najdłużej do roku, licząc od dnia dozwolenia egzekucyi.

§ 9.

Żądanie zwłoki w sądzie.

Wniosek dłużnika musi być postawiony w wypadku oznaczonym w § 8, ustęp 1, przed ogłoszeniem wyroku I. instancyi w wypadku oznaczonym w § 8, ustęp 2, do siedmiu dni po doręczeniu pierwszego nakazu egzekucyjnego.

Dłużnik winien uprawdopodobnić okoliczności uzasadniające wniosek.

§ 10.

Żądanie zwłoki u wierzyciela.

Jeżeli dłużnik przed wniesieniem pozwu domagał się u wierzyciela zwłoki i w miarę potrzeby ofiarował stosowne zabezpieczenie, a wierzyciel mimo to wniesie pozew, winien, jeżeli sąd udzieli zwłoki w myśl propozycyi dłużnika, zwrócić dłużnikowi koszta sporu.

§ 11.

Orzeczenie sądu.

Sąd może udzielić zwłoki, dozwolić wykonania zobowiązania w ratach lub też odmówić wnioskowi. Odmawiając zwłoki, może sąd wszelako orzec, iż zwłoka poprzedzająca, w którą dłużnik popadł po dniu 30. lipca 1914, była usprawiedliwiona.

Udzielenie zwłoki można uczynić zawisłem od dania zabezpieczenia po myśli artykułów 602 do 652 procedury cywilnej.

W wypadku oznaczonym w § 8, ustęp 1, orzeka sąd wyrokiem. Wyrok zawiera postanowienia na wypadek, gdyby dłużnik nie dopełnił warunków zwłoki. Orzeczenie o zwłoce może być zaskarżone łącznie z innemi postanowieniami wyroku apelacyą, zresztą zaś skargą incydentalną (rekursem).

W wypadku oznaczonym w § 8, ustęp 2, należy stosować przepisy artykułów 161[16] do 161[19] procedury cywilnej. Niejawienie się jednej lub obu stron nie wstrzymuje rozstrzygnienia. Wierzyciel może zaskarżyć uchwałę sądową, którą dozwolono wstrzymania egzekucyi.

§ 12.

Zmiana okoliczności.

Jeżeli dozwolono wykonania zobowiązania ratami (§ 11, ustęp 1), natenczas w razie uchybienia terminu jednej raty cała wierzytelność nieuiszczona staje się płatną.

Jeżeli zmienią się okoliczności, na podstawie których udzielono zwłoki, albo jeżeli dane przez dłużnika zabezpieczenie jest zagrożone a dłużnik nie da bezzwłocznie innego dostatecznego zabezpieczenia, może sąd na wniosek wierzyciela, wysłuchawszy dłużnika, udzieloną zwłokę uchylić lub skrócić. Niejawienie się jednej lub obu stron nie wstrzymuje rozstrzygnienia.

§ 13.

Ograniczenia zwłoki udzielanej przez sąd.

Sąd nie może udzielić zwłoki:

a) co do wierzytelności określonych w § 1, lit. a, b lub c, które powstały po dniu 30. lipca 1914;

b) co do wierzytelności wekslowych, które powstały po dniu 31. października 1915;

c) co do wierzytelności, co do których już poprzednio sąd lub też wierzyciel sam udzielił odpowiedniej zwłoki;

e) co do wierzytelności przeciw osobom fizycznym lub prawnym, które należą do państwa nieprzyjacielskiego i albo mają stałe zamieszkanie (siedzibę) poza monarchią austryacko-węgierską oraz poza austryacko-węgierskim i niemieckim obszarem okupowanym, albo też przebywają poza tymi obszarami, jakkolwiek nie były z nich przymusowo usunięte.

III. Rozdział.

Postanowienia ogólne.

§ 14.

Skutki zwłoki.

Zwłoka udzielona przez ustawę lub sąd ma ten skutek, że w czasie jej trwania wierzytelność nie może być sądownie dochodzona. Zwłoka nie wstrzymuje jednak potrącenia (artykuł 1292 Kodeksu cywilnego).

Zwłoka udzielona przez ustawę lub sąd jako też sądowe uznanie zwłoki za usprawiedliwioną (§ 11) uchyla wszelkie następstwa zwłoki, należy jednak opłacać odsetki umówione, a w braku umowy odsetki ustawowe.

Przy zobowiązaniach wekslowych należy, jeżeli nie umówiono inaczej, obliczać odsetki według stopy, podług jakiej weksel był dyskontowany.

§ 15.

Bieg czasokresów.

Czasu zwłoki nie wlicza się w czasokresy przedawnienia, w czasokresy do wytoczenia powództwa i do innych czynności w postępowaniu egzekucyjnem.

Weksle mogą być okazywane do zapłaty i protestowane także po upływie czasokresów oznaczonych w Kodeksie handlowym bez utraty regresu i innych praw wekslowych.

§ 16.

Egzekucya na nieruchomości.

Nie można sprzedawać przymusowo nieruchomości celem ściągnięcia prywatnej wierzytelności pieniężnej.

Przedsiębranie czynności egzekucyjnych, które poprzedzają wyznaczenie i prowadzenie licytacyi, jest dozwolone.

§ 17.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1. listopada 1915.

Dotychczasowe rozporządzenia o moratoryum jako też prawo sejmowe z 14/26. kwietnia 1818, dziennik praw IV. 412, i artykuły 136, 137 procedury cywilnej są uchylone.

2.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza Armii z 15. grudnia 1915,

dotyczące wywozu z obszaru okupowanego i ruchu granicznego.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracyi wojskowej austryacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Wywóz do Monarchii.

Wywóz z obszaru okupowanego do Monarchii austryacko-węgierskiej zakazany jest co do następujących towarów:

1) zboża (pszenicy, pośladu, żyta, wszelkiego rodzaju jęczmienia, owsa, kukurydzy, hreczki, prosa);

2) mąki i wytworów mlewa, słodu i wszelkich wytworów ze słodu, piwa;

3) owoców strączkowych (fasoli, bobu, grochu, soczewicy, wyki, łubinu);

4) ziemniaków i wszelkich rodzajów buraków oraz przetworów z nich, cukru buraczanego;

5) paszy treściwej wszelakiego rodzaju (makuchów rzepaczanych i lnianych oraz wszelkich stałych lub mielonych odpadków po fabrykacyi tłustych olejów, paszy melasowej, słodzin, wytłoczyn i t. d.);

6) nasienia rzepaku i rzepiku, siemienia lnianego i konopnego, maku, koniczyny nasiennej, ziarn zaprawki (soji), nasienia buraków, seradeli i esparsety, nasion wszelkich traw;

7) siana, koniczyny, słomy i sieczki;

8) bydła, świń, owiec, kóz;

9) koni;

10) drobiu wszelkiego rodzaju;

11) mięsa świeżego i przyrządzonego, dziczyzny, ryb świeżych i konserw z ryb;

12) jaj, mleka i wytworów z mleka;

13) tłuszczów zwierzęcych i roślinnych do potraw, tudzież słoniny;

14) tłuszczów dla celów technicznych i kwasów tłuszczowych, tłustych olejów, łoju zwierzęcego i łoju prasowanego;

15) materyałów do garbowania i wyciągów z nich;

16) żywicy i kolofonium, terpentyny i oleju terpentynowego;

17) kości, odpadków kości, rogów, racic i przetworów z nich sporządzonych;

18) szmat wszelkiego rodzaju;

19) wełny owczej, włosienia końskiego i innych włosi zwierzęcych;

20) skór wyprawionych wszelkiego rodzaju z wyjątkiem skór galanteryjnych;

21) futer i skór wyprawionych i niewyprawionych;

22) soli potasowych wszelkiego rodzaju, fosforanów, soli nawozowych, nawozów sztucznych, nie wyłączając środków nawozowych, wytworzonych z azotu powietrza;

23) drzewa budulcowego, użytkowego i opałowego;

24) mazi z węgla kamiennego, tudzież wszelkich ciężkich i lekkich tłuszczów z mazi węgla kamiennego.

§ 2.

Wywóz w ogólności.

Wywóz z obszaru okupowanego do krajów poza Monarchię austryacko-węgierską jest zakazany co do tych wszystkich towarów, których wywóz z Monarchii austryacko-węgierskiej jest zakazany.

§ 3.

Pozwolenie wywozu.

Wyjątków od zakazu wywozu (§§ 1 i 2) udziela Jeneral-Gubernatorstwo lub organa upoważnione do

tego umyślnie w drodze rozporządzenia Jeneral-Gubernatorstwa.

§ 4.

Pozwolenie zakupna.

Zakupno towarów, których wywóz jest zakazany w § 1, w celu dalszej sprzedaży w stanie nieprzerobionym lub celem wywozu dozwolone jest tylko na podstawie pozwolenia Komendy obwodowej lub pozwolenia wywozu w myśl § 3.

Pozwolenie zakupna może być każdej chwili cofnięte przez władzę, która udzieliła pozwolenia zakupna lub wywozu.

§ 5.

Ruch graniczny.

W ruchu granicznym między obszarem okupowanym a graniczącemi z nim częściami Monarchii austryacko-węgierskiej mogą być dozwolone wyjątki od przepisów cłowych i zakazów wywozu w tym samym rozmiarze i pod tymi samymi warunkami jak według przepisów ustanowionych w Monarchii austryacko-węgierskiej.

Pozwolenia udziela Komenda obwodowa, w której obrębie granica ma być przekroczona. Bliższe przepisy o ruchu granicznym będą ogłoszone w dzienniku urzędowym odnośnej Komendy obwodowej.

§ 6.

Wyjątki.

Niniejsze rozporządzenie nie stosuje się do przedmiotów codziennego użytku i artykułów żywności, które podróżni wiozą ze sobą w czasie podróży dla własnego użytku lub w celu wykonywania swego zawodu.

Po zaprowadzeniu pakunkowego ruchu pocztowego z obszaru okupowanego do Monarchii może Jenerał-Gubernatrstwo w drodze rozporządzenia ustanowić wyjątki od zakazu wywozu (§ 1) na korzyść wywozu w pocztowym ruchu pakunkowym.

§ 7.

Postanowienia karne.

Przekroczenia §§ 2 i 4 karane będą — o ile czyn nie podpada pod surowszy przepis karny — przez Komendę obwodową grzywną do stu tysięcy koron lub aresztem do pięciu lat.

Obok kary można orzec konfiskatę towaru, który jest przedmiotem orzeczenia karnego i znajduje się w posiadaniu ukaranego. Jeżeli towar ten został już sprzedany, można uznać cenę kupna za przepadłą.

§ 8.

Wejście w życie i postanowienie końcowe.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 28. grudnia 1915.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 27. czerwca 1915, Nr. 24 Dz. rozp., uchyla się.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

3.

Rozporządzenie

c. i k. Jeneralnego Wojskowego Gubernatorstwa Prez. Nr. 3362 w sprawie paszportów, wykazywania się tymi podczas podróży, przyjazdu i odjazdu z okupowanych krajów, podaje się do publicznej wiadomości i ścisłego zastosowania się.

W porozumieniu z ces.-niemieckiem Gubernatorstwem w Warszawie zostały wydane, bez względu na przyszłe postanowienie co do ułatwienia ruchu osobowego wewnątrz Polski obopólne zarządzenia dla przekraczania granicy między obszarem gubernii Lublin a ces.-niem. Gubernią w Warszawie — następującej treści:

I.

Podróże z austro-węgierskich do ces. niemieckich obszarów okupowanych.

Dla podróży do niemieckiego obszaru okupowanego potrzebny jest:

1) paszport;

2) szczególny wykaz osobowy.

ad 1) Paszporty wystawiane przez c. i k. Komendy w myśl rozporządzenia Naczelnego Wodza z 25. sierpnia 1915, Nr. Dz. rozp. 35 będą przyjęte przez niem. Gubernatorstwo, jako wystarczające.

ad 2) Szczególne wykazy osobowe będą wystawiane w centralnem biurze paszportowem niem. Gubernii w Warszawie. Do tego celu mają podróżujący podać dokładnie cel i czas podróży na ręce przydzielonego do niem. Gubernii w Warszawie zastępcy austr.-węg. Naczelnej Komendy.

Paszport będzie potem bezpośrednio wysłany do przeznaczonego miejsca przez ces.-niem. Centralne biuro paszportowe, albo przez zastępcę Naczelnej Komendy w Warszawie; w razie zezwolenia na podróż, będzie szczegółowy wykaz osobowy przesłany, celem wydania paszportu petentowi.

II.

Podróże z cesarswa niemieckiego, do austryacko-węgierskiego kraju okupowanego.

Do podjęcia podróży do austr.-węg. kraju okupowanego potrzebny jest:

1) paszport;

2) wizowanie paszportu.

ad 1) Paszporty wystawione przez ces.-niem. Komendy, albo władze według przepisów (ces.-niem. rozporządzenie z 16. grudnia 1914 Nr. 4577 i rozporządzenie ces.-niem. Gubernii w Warszawie z 10. września 1915, Oddz. II. b., Nr. 3188) — odpowiadają rozporządzeniom Naczelnego Wodza z 25. sierpnia 1915, Dziennik rozporządzeń Nr. 35 i będą uznane, jako wystarczające.

ad 2) Wizowanie będzie uskuteczniane przez samą Naczelną Komendę, albo przez tejże urząd paszportowy w Szczakowy, Krakowie, Rozwadowie lub Lwowie, — albo przez zastępcę Naczelnej Komendy przydzielonego do ces.-niem. Gubernatorstwa w Warszawie, albo przez Ministerstwo wojny.

Do uzyskania wizy paszportu, należy tenże przesłać do jednego z wymienionych urzędów, — przyczem należy bezwarunkowo podać kierunek, cel i czas podróży.

Paszport będzie po każdorazowem zawizowaniu przez urząd, który o to był proszony, — przesłany do miejsca przeznaczenia.

Przez to postanowienie obopólnych zarządzeń dla ruchu osobowego traci moc obowiązującą zakaz widowania niemieckich paszportów.

Dokumenty wykazów osobistych, które tym postanowieniom nie odpowiadają, nie będą w przyszłości widowane, zaś przeciw osobom, które się nie będą mogły wykazać w ustawowy sposób odnośnym władzom, będzie wdrożone dochodzenie karne o przekroczenie przepisów paszportowych, ewentualnie będą osoby te do odnośnych władz odstawione.

4.

Rozporządzenie

c. i k. Jeneralnego wojskowego Gubernatorstwa w sprawie niepowołanych adwokatów i oszustów.

Doszło do tutejszej wiadomości, że w wielu miejscowościach niepowołani i nieuczciwi adwokaci i pisarze nagabują rodziny wziętych do niewoli, lub internowanych swem pośrednictwem we wnoszeniu podań o ich uwolnienie.

Za to każą sobie ci ludzie płacić wysokie wynagrodzenia — czasem nawet wynoszące 60 Rs. — motywując swe żądania najróżnorodniejszemi opowiadaniami, że np. w tej lub owej sprawie muszą jechać do Wiednia, lub Lublina, do czego muszą kupić eleganckie ubranie, lakiery i t. p.

Ofiarą tego niemoralnego wyzysku padają zazwyczaj nieuświadomione i nieinteligentne masy wieśniaków i małomieszczan.

Dalej są te niemoralne i oszukańcze zapędy zdolne do zachwiania zaufania ludności w sprawiedliwość i dobre chęci naszego Rządu, by przez to powagę jego osłabić.

Zwracam uwagę wszystkich interesowanych, że każdy może swe prośby piśmiennie lub ustnie do odnośnych Władz przedłożyć, nie posługując się nieuczciwymi pośrednikami.

Zarazem wzywam żandarmerye i wszystkie organy do czuwania nad podobnemi nadużyciami i do wnoszenia o każdorazowym wypadku stosownego doniesienia.

5.

Przeniesienie duszpasterzy.

Wskutek rozporządzenia biskupiego Ordynaryatu, przeniesieni zostali następujący duszpasterze:

Ks. Antoni Janca, proboszcz z Gierczyc do Wiśniowa (obwód Sandomierz); Ks. Zenon Laskowski, proboszcz z Strzegła (obwód Sandomierz) do Grzegorzowic; Ks. Marcin Borkowski, proboszcz z Grzegorzowic, do Rudy; Ks. Walery Andrejczyk, wikaryusz z Szewny, do Skarzyska (obwód Wierzbnik; Ks. Roman Adamski, wikaryusz z Solca (obwód Wierzbnik), do Szewny.

6.

Niemiecki dziennik w Krakowie.

W Krakowie zacznie niebawem wychodzić n i e m i e c k i   d z i e n n i k pod nadzorem Komendy twierdzy, którego ogólny czysty dochód będzie przeznaczony na wojskowe cele opiekuńcze.

Pismo to, w którem tendencye polityczne będą wykluczone, zawierać będzie mniejwięcej następującą treść:

1) Biuletyny Generalnych sztabów: austryackiego, niemieckiego, bułgarskiego i tureckiego;

2) Telegraficzne wiadomości Telegraficznego i Korespondencyjnego biura;

3) Telegraficzne wiadomości c. i k. Wojennej kwatery prasowej;

4) Wiadomości z Wielkiej głównej kwatery przez telegraficzne biuro Wolfa;

5) Artystyczne fejletony, z dodatkiem oryginalnych utworów;

6) Listy z Wiednia;

7) Listy z Berlina;

8) Publiczne ogłoszenia Komendy twierdzy w Krakowie;

9) Publiczne ogłoszenia Magistratu w Krakowie;

10) Publiczne ogłoszenia c. i k. Komend obwodowych;

11) Wiadomości literackie, teatralne i kinoteatrowe;

12) Urzędowe wiadomości giełdowe w Wiedniu dla produktów gospodarczych;

13) Urzędowe ogłoszenia Magistratu wiedeńskiego, ogłoszenia targowe;

14) Ogłoszenia.

Cena dziennika wynosić będzie za egzemplarz 10 h., abonament miesięczny za egzemplarz 2 K. 50 h.

Nadporucznik Erwin ENGEL, który obejmuje redakcyę tego dziennika, zdał w tym kierunku relacyę c. i k. Cywilnemu komisarzowi krajowemu, Radcy Namiestnictwa Dr. Jerzemu hr. Wodzickiemu z Granowa.

Komenda twierdzy w Krakowie przychyliła się do ustnej prośby, aby c. i k. Jeneralne Wojskowe Gubernatorstwo uwiadomiło Komendy obwodowe o założeniu tego pisma i by zarządziło w swym obszarze zbieranie abonamentów przez Komendy obwodowe.

Wskutek tego Komenda obwodowa w Opatowie przystąpi jako generalny abonent z zebranymi abonentami do prenumeraty tego dziennika.

Adres redakcyi i termin wyjścia pierwszego numeru dziennika będzie podany w swoim czasie do wiadomości.

Zgłoszenia abonamentowe przyjmuje c. i k. Komenda obwodowa w Opatowie.

7.

W sprawie wymiany soli na towary.

Z powodu coraz częstszego wykorzystywania ludności i jej naiwnej wiary w brak soli, przez zamianę takowej na inne towary, podaje się do publicznej wiadomości, że brak soli jest bezwarunkowo w y k l u c z o n y i że nie należy się tego obawiać. Sól będzie nadal sprzedawaną w mniejszych ilościach po 26 hal. za kilogram, przedstawiana zaś przez nieuczciwych handlarzy wymiana soli na inne towary, jest nader szkodliwym wyzyskiem, który będzie surowo karanym.

8.

Nadzór pedagogiczny

nad wszystkimi zakładami naukowymi w Polsce.

Reskryptem z dnia 18. grudnia 1915, Nr. 17222 powierzyło Jeneralne Gubernatorstwo pedagogiczny nadzór nad wszystkimi zakładami wychowawczymi i naukowymi z wyjątkiem seminaryów duchownych Radcy szkolnemu Drowi Maryanowi R e i t e r o w i na całym przez Austro-Węgry okupowanym terenie w Polsce.

9.

Ogłoszenie

w sprawie zagubionych weksli.

Podczas ostatniego boju skradziono Piotrowi Karczowi, gospodarzowi z Truskolasów, gminy Modliborzyce 3 weksle, a mianowicie dwa po 200 Rs. i 1 weksel na 100 Rs.; oba z podpisem in bianko: PIOTR KARCZ.

Znalazca zechce wręczyć wspomniane weksle właścicielowi Piotrowi Karczowi. Podaje się do publicznej wiadomości, że weksle te, gdyby się ukazały w obiegu, nie będą miały żadnej wartości, a chcący z nich korzystać, będzie pociągany do karno-sądowej odpowiedzialności.

10.

Zarządzenia weterynaryjno-sanitarne dla gmin.

Do wszystkich Zwierzchności gmin.

Według rozporządzenia podanego w Dzienniku urzędowym z 15. listopada 1915, Nr. 6 punkt 24 należało o ustanowieniu miejscowych oglądaczy zwierząt, jakoteż o założeniu grzebowisk dla padłych zwierząt domowych przedłożyć sprawozdanie c. i k. Komendzie obwodowej w ciągu 2 tygodni. Ponieważ jednak dotychczas prawie wszystkie gminy rozkazu tego nie wykonały, wzywa się wójtów, aby pod zagrożeniem kary 50 koron zarządzenie to wykonali ściśle do dni ośmiu.

11.

Przekraczanie granicy okupowanego terenu ze strony galicyjskiej straży skarbowej.

Na interwencyę Pana Radcy Dworu i dyrektora okręgu skarbowego w Krakowie jako naczelnika władzy cłowej I. instancyi dla obszaru okupowanego, pozwoliło c. i k. Jeneralne Gubernatorstwo wojskowe w przypuszczeniu, że równych praw używać będzie straż skar-

bowa ustanowiona dla obszaru okupowanego; powołanej do nadzoru linii cłowej, austryackiej straży skarbowej granicznej przekraczać tutejszą granicę w pościgu za przemytnictwem i niedozwolonem przekroczeniem granicy i przedsiębrać wskazaną czynność urzędową.

12.

Aprowizacya powiatu opatowskiego.

W uzupełnieniu ogłoszenia 21 w Dzienniku urzędowym Nr. 6 z 15. listopada 1915, podaje się do wiadomości, że skład Sekcyi żywnościowej w Ożarowie i Łagowie jest następujący:

Osada Łagów:

PP. Maksymilian Głębowicz, przewodniczący; Stanisław Kotwa; Ks. Antoni Czarkowski.

Osada Ożarów:

Ks. Bronisław Szczygielski, przewodniczący;

PP. Kazimierz Załęski; Józef Tomaszewski; Łukasz Adamski.

13.

Zamianowanie p. Kazimierza Judyckiego sekretarzem hipotecznym w Opatowie.

Wskutek zarządzenia c. i k. wojskowej Jeneralnej Gubernii z dnia 21. grudnia 1915 Nr. 10024 został p. Kazimierz Judycki zamianowany aż do odwołania sekretarzem hipotecznym w Opatowie.

Biuro hipoteczne zostało z dniem 1. stycznia b. r. otwarte i znajduje się w budynku c. i k. Sądu wojskowego w Opatowie przy ul. Sandomierskiej.

14.

Zakaz wprowadzania ciał osób zmarłych na choroby epidemiczne do kościoła.

Ciała zmarłych na tyfus plamisty, ospę, cholerę azyatycką i dżumę, należy jak najspieszniej przenieść do trupiarni.

Przy wystąpieniu szkarlatyny, dyfteryi, wąglika, albo nosacizny, może również przeniesienie ciał osób zmarłych na powyższe choroby, do trupiarni być zarządzone.

Jeżeliby nie można przenieść zwłok do trupiarni, to należy je aż do pogrzebu w ten sposób odosobnić, żeby osoby niepowołane przystępu do nich nie miały.

Naturalnie w powyższych wszystkich wypadkach nie mogą być zwłoki wystawiane w kościele.

15.

Ostrzeżenie przed karygodną reklamą.

Pewna węgierska firma rozsyła w celach reklamowych banknoty 50 koronowe z następującymi napisami:

»Szanowna Pani! Jeżeli pani chce zaoszczędzić 50 koron, proszę nabyć najlepszy środek suszenia mleka Hostasia Fluid, który we wszystkich handlach korzennych jest do nabycia«.

Napis węgierski:

»Tiszetelt Hàziasszony! Mektakerit ötven korona penzt, Ugyvásárolja a Holsatia-Fluid legjobb tejoltóanyagot, minden füszerkereskedèsben kaphàto. Reklam«.

Ostrzegam wszystkich przed tą nieuczciwą reklamą prowadzącą tylko do oszustwa, żandarmerya zaś i organy gminne mają czuwać nad wyśledzeniem źródła tejże, a w razie przyłapania wysyłającego, ma go natychmiast aresztować i do sądu wojskowego w Opatowie dostawić.

16.

Zakaz sprzedaży starzyzny na jarmarkach, zbiórka szmat.

Z obawy niebezpieczeństwa rozwleczenia zakaźnych chorób, zakazuję najsurowiej kupna i sprzedaży wszelkich gatunków starego ubrania, szmat i innej starzyzny na jarmarkach.

Żandarmerye i gminy mają na tego rodzaju handel zwrócić szczególną uwagę, starzyznę do sprzedaży przeznaczoną konfiskować, a niestosujących się do tego zakazu — o ile to leży w ich kompetencyi — karać, względnie przeciw nim stosowne zrobić doniesienie.

Aby jednak ludności dać możność uczciwego zarobku, postanawiam i wzywam wszystkie urzędy gminne, magistraty, Towarzystwa humanitarne, zarządy szkół i wszelkie inne organy, do natychmiastowego rozpoczęcia akcyi w kierunku zbierania wszelkiego rodzaju odpadków szmat i gałganów, a to przez osoby do tej humanitarnej czynności uproszone.

Zebrane szmaty i odpadki mają być w odnośnych urzędach gminnych zgłaszane, które takowe do Komendy obwodowej odeślą.

Jako nagrodę, ustanawia się kwotę 12 (dwanaście) koron za 100 klgr. szmat, która to kwota będzie natychmiast każdemu wypłaconą, kto wykaże się odważoną ilością przez siebie zebranych szmat i gałganów.

17.

Zakaz prowadzenia handlu obnośnego (domokrążstwa).

Roznoszenie towarów wszelkiego rodzaju po mieszkaniach jest najsurowiej wzbronione. Wykonujący tego rodzaju handel będą pociągani do surowej odpowiedzialności. Zwracam na to uwagę żandarmeryi, miejskiej milicyi i innych organów gminnych.

18.

Ogłoszenie w sprawie wyładowania towarów z wagonów kolejowych.

Ogłoszenie umieszczone w tut. Dzienniku urzędowym Nr. 6 Punkt 22 znoszę, a w jego miejsce podaję do publicznej wiadomości co następuje:

Towary nadeszłe w wagonach kolejowych mają być przez adresatów w przeciągu sześciu godzin po otrzymaniu awiza (licząc od 8 godz. rano do 6 godz. wieczór) wyładowane, w przeciwnym razie zapłacą za każdą godzinę niewyładowania wozu 60 hal. należytości składowej, najmniej jednak za wóz 5 K.

Adresaci, którzy otrzymują przesyłki w większych ilościach wozów, których wyładowanie w oznaczonym czasie z powodu braku podwód i t. p. nie może być uskutecznione, mają przy użyciu odpowiednich środków np. przez wystawienie szop składowych i t. p. (w porozumieniu z Komendantem stacyi, lub dworca kolejowego) szybkie wyładowanie towarów przyspieszyć.

19.

Zarządzenie w sprawie sprzedaży sarniny.

W myśl rozporządzenia c. i k. Jeneralnej wojskowej Gubernii z dnia 28. listopada 1915, Nr. 14378 podaję do publicznej wiadomości co następuje:

Kupno i sprzedaż mięsa z rogaczy są wogóle wzbronione. Wykraczających przeciw temu będę surowo karał.

Sprzedający dziczyznę mają się dokładnie oryentować o pochodzeniu takowej, by na każde żądanie kontrolującego organu (żandarmeryi, organów gminnych) mogły podać imię i nazwisko polującego i miejsce, gdzie zwierzyna padła, bacząc dokładnie na obowiązujące przepisy dotyczące prawa polowania.

Polujący będą przez żandarmeryę dokładnie kontrolowani, czy posiadają kartę myśliwską i czy do polowania na danym obszarze są uprawnieni.

20.

List gończy.

W nocy na 24. listopada 1915 zjawił się w Biskupicach, gminy Filipowice, obwód Pińczów u mieszkających tamże Jana i Maryanny Zachara nieznany mężczyzna i wyłudził od nich kwotę 425 rubli, przedstawiwszy się jako policyant, przyczem przeprowadził u nich rewizyę domową, mówiąc, że kwotę tę bierze jako kaucyę za szkodę wyrządzoną dworowi w Koszycach przez podpalenie popełnione przez ich syna.

Z wyłudzonymi pieniędzmi odszedł nieznajomy, przyczem po drodze zepchnął tenże towarzyszącego mu Jana Zacharę do wody i zbiegł.

Rysopis:

Średniego wzrostu, około 24 lat liczący, wysmukły, o owalnem obliczu, niebieskich oczach, blond włosach. Ubranie: czarne ubranie, czarne buty z cholewami, czarny kapelusz z szerokiem rondem, zielono-bronzowa peleryna.

Wszystkie Komendy, urzędy bezpieczeństwa i organy uprasza się nieznanego poszukiwać, a w razie przyłapania go, odstawić takowego do c. i k. Sądu wojskowego w Pińczowie.

21.

List gończy.

1) Wachmistrz Janos Kus, rzekomo 10 pułku huzarów — podejrzany o zbrodnię dezercyi, kradzieży i oszustwa — uciekł z aresztu polowego (Szpital) dnia 7. października 1915.

Rysopis:

Średniego wzrostu, ciemny blondyn, krótko strzyżony, bez brody — nosi wielki srebrny medal waleczności i czerwone wyłogi.

2) Dnia 25. września 1915 uciekł z aresztu Komendy obwodowej w Lublinie Max Kreisl, rzekomo żołnierz pułku Nr. 28 obrony krajowej, aresztowany pod zarzutem zbrodni dezercyi według § 183 w. u. k. i zbrodni według § 502, 504 lit. b. w. u. k.

Kreisl liczy 28 lat — urodzony i przynależny do Kossowa, mojżeszowego wyznania, średniego wzrostu, o czarnych włosach, o prostym ostro wystającym nosie, gładko golony, ubrany był w szaro-żółty mundur (bluzka i spodnie) polskiego legionisty i płaszcz— polskiego

gimnazyalisty. Bluzka i płaszcz miały brunatne wyłogi.

Wszystkie Komendy i władze uprasza się wyż wspomnianego w razie przyłapania przyaresztować i do sądu wojskowego c. i k. Komendy obwodowej w Lublinie odstawić.

22.

List gończy.

1) Jurkowski Piotr, urodzony i przynależny do wsi Kościelna Jabłoń, gminy Pikuły, mieszkający ostatniemi czasy w Mroczkowie — 45 lat liczący, rzymsko-katolickiego wyznania, ogrodnik, syn Franciszka i Anieli — uciekł z aresztu 18-go września 1915 r.

Jest podejrzany o sprzeniewierzenie 59 rubli.

2) Sochański Jan z Wyrówki, przynależny do Drzewicy — 29 lat liczący, rzymsko-katolickiego wyznania, syn Michała i Antoniny, wysoki, silnie zbudowany, o ciemno-blond włosach i o małych wąsach, ostrem spojrzeniu — uciekł z aresztu w nocy z 4. na 5. listopada 1915. Był podejrzany o kradzież 190 rubli.

C. i k. Komenda obwodowa w Opocznie.

23.

List gończy.

Dnia 25. lipca 1915 ukradł oskarżony Kazimierz Sikora, urodzony w Kłodzie, gminy Rytwiany, 18 lat liczący, rzymsko-katolickiego wyznania, kawaler, syn Walentego i Anny — wieśniakowi Filipowi Pugasowi 190 rubli.

Rysopis nieznany.

C. i k. Komenda obwodowa w Opatowie.

24.

List gończy.

Antoni Bromirski, lat 22, w Opatowie urodzony, zamieszkały w Dołach Biskupich, gmina Kunów, obwód opatowski, rzymsko-katolickiego wyznania, stanu wolnego, ślusarz z zawodu, niskiego wzrostu, o blond włosach i brwiach, niebieskich oczach, twarzy owalnej, mówi po polsku, jako podejrzany o rabunek był w śledztwie, dnia 2. grudnia 1915 uciekł z aresztu polowego w Opatowie.

W razie przyłapania należy go aresztować i do sądu wojskowego c. i k. Komendy obwodowej w Opatowie odstawić.

25.

List gończy.

Dnia 14. grudnia 1915 około 4 godz. popołudniu napadło na drodze wiodącej z Ostrowca do Maksymilianowa czterech uzbrojonych bandytów na gospodarza Wawrzyńca G r u d n o w s k i e g o z Maksymilianowa, obrabowawszy go z gotówki 1 Rs. 75 kop.

Po niespełna jednej godzinie potem napadli ci sami bandyci na dom Kazimierza C h l e b y w Jeleniej Górze ad Ruda Kościelna, przeszukali takowy, jak i znajdujących się w mieszkaniu Franciszka M r ó z k a i Piotra K i e l o c h a, nie znalazłszy jednak przy nich niczego.

Ostatniego wyklekli ze sobą, obrabowawszy przytem towarzyszącego mu Adama B o j a r ę z Jeleniej Góry z gotówki 71 Rs., poczem strzelając na postrach, zbiegli w kierunku Ostrowca.

Rysopis zbrodniarzy:

Jeden około 35 lat liczący, wysoki, silnie zbudowany, nosi blond wąsy, czarne ubranie, czarną czapkę i buty; drugi około 24 do 25 lat liczący, małego wzrostu, miał czarną czapkę i buty; trzeci około 20 do 22 lat liczący, średniego wzrostu, przysadkowaty, dzióbaty, miał czarne ubranie, czarną czapkę i buty; czwarty około 18 do 20 lat liczący, średniego wzrostu, przysadkowaty.

W razie przyłapania wszystkich, lub jednego z nich, należy ich natychmiast aresztować i do sądu wojskowego c. i k. Komendy obwodowej w Opatowie odstawić.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

1.

Pamiątki historyczne w Opatowie i okolicy.

KOLEGIATA — kościół parafialny — w Opatowie pochodzi z XII. wieku. Zbudowany w stylu romańskim za czasów Bolesława Krzywoustego, króla polskiego, którego wizerunek przedstawia obraz dużych rozmiarów (po prawej stronie prezbiteryum) z łacińskim napisem:

»Victoria Polonorum prope Vratislaum in campo Psie-pole, anno 1109, a Boleslao Krywousto super Fleuricum reportata«.

Nad obrazem napis na winiecie wstęgowej: »Profligator arrogantium«.

Naprzeciw tego obrazu, z lewej strony prezbiteryum, znajduje się dużych rozmiarów obraz przedstawiający bitwę pod Grunwaldem.

Po lewej stronie nawy znajduje się ogromnych rozmiarów fresk ścienny »Odsiecz Wiednia« z widokiem na tum św. Szczepana, na tle obozu tureckiego. W środku król polski Jan III. Sobieski w otoczeniu polskiego rycerstwa. Fresk ten pochodzi z r. 1730, malowany był na pamiątkę 50 rocznicy obrony stolicy Austryi.

Obraz nosi łaciński napis:

»Victoria sub Auspiciis Serenissimi Joannis III. Regis Polonorum ad Viennam Austriae, Anno M. D. C. LXXXIII«.

SPIŻOWY GROBOWIEC po prawej stronie nawy przedstawia Krzysztofa Szydłowieckiego, kanclerza Zygmunta I. króla polskiego. Ciało kanclerza spoczywa pod tym pomnikiem. Zmarł w r. 1532.

Pomnik ten — wspaniałe dzieło polskiego snycerstwa — jest dziełem włoskiego rzeźbiarza Giovaniègo Padovani, nadwornego rzeźbiarza króla polskiego Zygmunta I. Grobowiec wzniósł hetman Jan Tarnowski z Tarnowa, zięć Szydłowieckiego. Do rodziny tego ostatniego należał niegdyś Opatów, a gmach, w którym mieści się obecnie Komenda obwodowa, to są szczątki dawnego zamku Szydłowieckich.

KOŚCIÓŁ POKLASZTORNY — dawniej OO. Bernardynów — tak, jak się w obecnej strukturze przedstawia, wzniesiony został w r. 1471 dla Bernardynów osiadłych wonczas w Opatowie. Kościół ten został wzniesiony na miejscu dawnego drewnianego kościółka, sięgającego tradycyą czasów św. Stanisława biskupa krakowskiego.

BRAMA WJAZDOWA od strony drogi ostrowieckiej, jako resztki murów miejskich utrzymała się w całej okazałości patyny wieku XII.

ZAMEK w UJEŹDZIE, fundacya Krzysztofa Ossolińskiego, wojewody sandomierskiego z r. 1644. Architekt zastosował w budowie zamku podział roku do ilości drzwi, okien i sal. Cztery narożne baszty miały oznaczać cztery pory roku. Zamek ten został doszczętnie złupiony i zniszczony przez Szwedów za czasów Jana Kazimierza. W końcu nabył go w XVIII. wieku biskup krakowski Kajetan Sołtyk, przebywając w nim bardzo często. Od stu lat wszystko w ruinie.

2.

Adam Czerbek.

NOC WIGILIJNA.

Piętrzą się śniegi nad okopami,
a wschód już czerni od naszych dział,
Dzieciątko Jezus idzie nad nami
i wieńczy laurem wieczystych chwał.

Dziatki się cieszą choinką bożą
niby gwiazdkami w najświętszą noc,
a tam na wschodzie walki się srożą
i naszej walki piętrzy się moc.

Stół wigilijny, kędy przed laty
pośród radości rodzinnych łez
zasiadał ojciec, siadały braty
rozdzielił wszystkich po wojny kres.

Ludzie się kupią wkoło i łzawią,
póki pozwala doczesny byt,
i własną boleść goryczą trawią
i przeżuwają odwieczny myt.

I wiara rośnie w duszy otuchą,
że brzask pokoju zejdzie na świat,
serce rozpiera pierś biedną, głuchą,
że wróci ojciec, że wróci brat.

I lecą myśli w rojnej gonitwie
za pińskie błota, góry, brzeg mórz,
gdzie Drodzy nasi na wielkiej bitwie
może we chwale polegli już.

A może stoją gdzieś na wedecie
z ręką zamarzłą na zamku luf,
lub bohatersko w nieznanym świecie
idą do walki w potężny huf.

Na wszystkie strony wielkiego świata,
na lądzie, wodzie, śród pól i skał
wielkie zwycięstwo na zawsze zbrata
tych bohaterów dla wiecznych chwał.

I idą, idą z laurem na skroni
z bezgranną mocą w tę Bożą noc,
wielkich ich Przodków puklerz osłoni,
w sercach podtrzyma niezłomną moc.

I tam, gdzie odmęt zastygłych trupów
shizmy tyranią piętrzy do gór,
gdzie znikł ślad dawnych granicznych słupów
spływa Dzieciątko-Jezus ze chmur.

I czyste duchy na Bożedrzewko
jak drobne gwiazdki wiesza śród chat,
dziatki je święcą kolędną śpiewką
bo w tych światełkach ojciec i brat.

O Święta Nocy! — »moc już truchleje,
Bóg zszedł na ziemię« — szerzy się śpiew.
i Pokój blaskiem nieba już dnieje
i Prawda ściera wężowy gniew.

Złoci Habsburgów tron wieków chwałą,
skronie Monarchy zorane troską,
i ludziom daje szczęśliwość trwałą
i Pokój wielki i chwałę boską.

I idzie Wielka — choć świat się krwawi —
Jutrznia wolności w jasnej Gloryi,
Chrystus-Dzieciątko Ojczyznę zbawi
i Chwałę wieczną zeszle Austryi.

Opatów, 5. stycznia 1916.

C. i k. Komendant Obwodu

Waleryan Fehmel, c. i k. pułkownik.

Kraków. — Druk W. L. Anczyca i Sp.